

Geachte collegae poliklinisch apothekers en collegae ziekenhuisapothekers,

Allereerst hartelijk dank dat ik als voorzitter van de NVPF uitgenodigd ben om vanmiddag hier het woord tot u te richten.

In het kader van een intensievere samenwerking tussen de NVZA en NVPF zoals Frans zojuist heeft genoemd, vandaag een gezamenlijke nieuwjaarsreceptie voor klinisch en poliklinisch apothekers, ofwel de apothekers werkzaam binnen het ziekenhuis zoals ik ze liever noem. Zeven jaar geleden zag het document opgesteld door de NVZA “Poliklinische farmacie heeft de toekomst” het leven. Vanmiddag wil ik laten zien waarom deze titel nog steeds de waarheid is.

Allereerst groeit de poliklinische farmacie steeds verder door. Op dit moment zijn er zo’n 65 poliklinische apotheken, waarvan 53 apotheken lid zijn van de NVPF.

Ongeveer acht van onze leden hebben het afgelopen jaar hun deuren geopend of zullen dat op korte termijn doen. Zij zijn daardoor nog druk met de opstart van de apotheek. Als jong lid van de NVPF krijg je ondersteuning bij certificering en kun je gebruik maken van de kennis die er is onder de leden. Informatie uitwisseling vindt plaats op bijeenkomsten en binnen de werkgroepen.

Binnen de wat langer bestaande apotheken wordt zeer hard gewerkt om invulling te kunnen geven aan de specialistische farmaceutische patiëntenzorg en de overdracht van medicatiegegevens.

De NVPF wil specialistische farmaceutische patiënten zorg verder vorm en inhoud geven, en ook zorgen dat deze zorg bekostigd wordt. De missie van de NVPF luidt dan ook:

Het ondersteunen van apothekers bij het invulling geven aan specialistische farmaceutische patiëntenzorg; farmaceutische zorg voor de patiënt, geïnitieerd door en in samenspraak met de medisch specialist, ongeacht waar de patiënt zich bevindt.

Deze specialistische farmaceutische zorg dient effectief, veilig, doelmatig en afgestemd op de wensen van de patiënt te zijn.

Specialistische farmaceutische zorg wordt ook erkend door de overheid, Immers, de zorg voor specialistische middelen wordt middels de overheveling ingebed in de ziekenhuis zorg. Als er binnen een ziekenhuis een poliklinische apotheek is, dan kan de kennis en expertise voor patiëntenzorg toegepast worden bij de overheveling.

Vrijwel al onze leden hebben dan ook een rol gespeeld in de overheveling geneesmiddelen 2012 en zullen dat nu weer spelen in de overheveling 2013. De poliklinische apothekers zorgen ervoor dat de patiënten op tijd voorzien worden van hun geneesmiddelen die onder de overheveling vallen met alle farmaceutische en logistieke zorg die daarbij komt kijken. Het handboek overheveling dat opgesteld is door o.a. onze beleidsadviseur Yvonne Raaijmakers biedt hierbij ondersteuning.

Ook op andere gebieden zijn poliklinische apotheken hard bezig om invulling te geven aan specialistische farmaceutische zorg

Naast de overheveling zijn een groot aantal leden actief op het gebied van medicatiebewaking van i.v. medicatie op de dagbehandeling oncologie en het verstrekken van anti-emeticaboxen binnen het zorgpad oncologie. Deze projecten worden opgezet in een poliklinische apotheek en vervolgens overgenomen door collegae, en verder uitgebreid.

Dit heeft er in 2012 toe geleid dat poliklinische apotheek de Brug in Almere de farmaceutische innovatieprijs gewonnen heeft van de KNMP. Apotheek de Brug levert de oncologiepatiënten van het ziekenhuis anti-emetica rollen op de dagbehandeling.

Nierdialyse patiënten hebben ook uitgebreid de aandacht binnen de poliklinische farmacie. Diverse leden verstrekken binnen de poliklinische apotheek inmiddels de medicatie per week aan de afdeling dialyse van het ziekenhuis, in sommige gevallen middels een medicatierol. De medicatieveiligheid en therapietrouw kunnen hierdoor bevorderd worden. Er zijn korte lijnen met de nefroloog en de begeleiding kan in de meeste gevallen 7 dagen per week gebeuren. Dus ook indien de dialysepatiënt met een infectie op de HAP of SEH terecht komt, is de poliklinische apotheek, welke in veel gevallen ook als dienstapotheek fungeert, in staat 7 dagen per week zorg in samenspraak met de medisch specialist te leveren.

Buiten de zojuist genoemde zorgactiviteiten zijn er ook initiatieven op het gebied van het zorgpad reumatologie, cardiovasculair risico management, HIV, kwetsbare ouderen en Cystic Fibrose.

De meeste leden houden zich daarnaast bezig met invulling geven aan de richtlijn medicatieoverdracht middels opname en ontslagbegeleiding van de patiënten in en uit het ziekenhuis via een apotheek service punt.

We hebben dus als apothekers van het ziekenhuis een ongelooflijk leuk, uitdagend en interessant vak en er valt nog zoveel te doen, zeker nu de omgeving waarin wij werken sterk veranderd. De ligduur is sterk verkort de afgelopen jaren, waardoor de behandeling van de patiënt vaker in de thuissituatie deels voortgezet dient te worden en zorgverzekeraars gaan meer naar de farmacie van het ziekenhuis kijken.

Om op een juiste wijze en volledig invulling te kunnen geven aan de specialistisch farmaceutische zorg is nauwe samenwerking tussen poliklinisch en klinische apothekers van groot belang.

Gelukkig is deze samenwerking binnen diverse ziekenhuizen al aanwezig, in sommige ziekenhuizen is er zelfs maar 1 afdeling farmacie binnen het ziekenhuis die zowel de klinische als poliklinische belangen behartigt.

De visie van de NVPF is dat poliklinisch en klinische apothekers alleen gezamenlijk goede en volledige invulling kunnen geven aan de zorgpaden in samenspraak met de medisch specialisten, ongeacht waar de patiënt zich bevindt.

Werd er in het verleden gesproken over intra en extramurale zorg, ziet de NVPF de behandelaar als uitgangspunt door wie de zorg het beste geleverd kan worden. In het geval dat de medisch specialist de behandeling van de patiënt geïnitieerd heeft, zal de apotheek van het ziekenhuis met de vakgroep specialistisch farmaceutische zorg, de farmaceutische zorg op zich moeten nemen. De overheveling is hier een voorbeeld van. Patiënten worden in de thuissituatie begeleid door de apotheek van het ziekenhuis in samenspraak met de medisch specialist.

Intensieve samenwerking tussen klinische en poliklinische farmacie met een gezamenlijk beleidsplan kan er dus voor zorgen dat de farmacie van het ziekenhuis een belangrijke rol speelt binnen de zorgpaden van het ziekenhuis. Een van de randvoorwaarden voor een goede invulling van specialistisch farmaceutische patiëntenzorg is een adequate opleiding voor zowel poliklinisch als klinische apothekers. Afgelopen jaar is door de NVPF het competentie profiel poliklinisch apotheker opgesteld. Komend jaar zal vanuit de NVPF gekeken worden welke opleidingsaspecten hiervoor benodigd zijn en hoe invulling gegeven kan worden aan deze specialistische aken

Wat buiten deze inhoudelijke zaken van ons vak niet uit het oog verloren mag worden is de aantoonbaarheid, doelmatigheid en betaalbaarheid van de zorg die we leveren.

De aantoonbaarheid van onze activiteiten trachten we door middel van de specifiek voor de poliklinische farmacie opgestelde prestatie-indicatoren weer te geven.

In 2012 is er een poliklinische set prestatie-indicatoren opgesteld en ingevuld door de leden van de NVPF. Deze prestatie-indicatoren zullen jaarlijks moeten worden bijgesteld en heeft dus ook in 2013 de aandacht van de NVPF.

De doelmatigheid en betaalbaarheid van onze zorgactiviteiten zijn afgelopen jaar onderwerp van gesprek met de zorgverzekeraars. In 2012 is zeer geregeld met de vier grote zorgverzekeraars gesproken over doelmatigheid van de door ons geleverde zorg maar ook over het feit dat wij betaald moeten worden voor de zorg die geleverd wordt.

In 2012 is in samenwerking met Achmea een doelmatigheidsproject gestart. Samen gaan we kijken of wij als poliklinische apotheken tools hebben om de zorg doelmatiger te krijgen in samenwerking met de specialist. Dit doelmatigheidsproject is een onderdeel van poliklinisch sterrenmodel, de poliklinische apotheek wordt door Achmea dus apart op poliklinische speerpunten beoordeeld. In 2012 is ook gestart met het wetenschappelijk onderzoek naar de kostprijs en effectiviteit van opname en ontslagbegeleiding.

In 2012 is met CZ een poliklinische medicatiereview opgesteld, waarbij de NVPF een specifieke nascholing heeft opgezet zodat de poliklinisch apothekers gekwalificeerd zijn om de medicatiereview uit te voeren en te declareren.

Andere zorgverzekeraars hebben wel intensief met ons gesproken, maar hier zijn de ontwikkelingen nog niet specifiek te benoemen.

Helaas hebben we met geen van de zorgverzekeraars aparte tarieven kunnen afspreken voor de specialistisch farmaceutisch zorgprojecten en de opname en ontslagbegeleiding.

De financiering van de poliklinische apotheek is op dit moment aan verandering onderhevig. Kwam de financiering tot 2012 vrijwel volledig vanuit de zorgverzekeraars, vanuit de extramurale financiering farmacie; inmiddels sturen vele poliklinische apotheken ook rekeningen voor hun activiteiten naar het ziekenhuis.

De overheveling heeft hiertoe vaak de eerste aanzet gegeven. Op dit moment is de opnameverificatie een vraagstuk wat betreft financiering. Enkele zorgverzekeraars nemen in de contracten van de ziekenhuizen op dat de medicatieverificatie bij opname een verplichting is, en dat als ze dit niet uitvoeren dat de ziekenhuizen gekort worden. Bedragen worden niet genoemd. Dus dit is iets waar de apotheek van het ziekenhuis aandacht aan dient te besteden.

Voor 2013 willen wij als NVPF onze ingeslagen weg op het gebied van effectieve, veilige en doelmatige specialistisch farmaceutische zorg voortzetten. Daarbij zullen wij aandacht blijven besteden aan de aantoonbaarheid en betaalbaarheid van die zorg.

Daarnaast is voor ons een intensievere samenwerking met de NVZA een belangrijk speerpunt. Afgelopen jaar hebben we veel met elkaar gesproken, een blauwdruk geschreven en een stip op de horizon gezet.

2013 zal het jaar moeten worden waarin die stip concreter gemaakt wordt zodat we als NVZA en NVPF in de toekomst als een eenheid kunnen gaan opereren binnen ons uitdagende vakgebied in een snel veranderende omgeving.

Kortom, poliklinische farmacie maar liever gezegd specialistische farmaceutische zorg heeft nog steeds de toekomst!